Трагедія української жінки (За поемою Т. Шевченка «Катерина»). Твір 9 клас

Найпронизливішим твором про долю жінки є поема Великого Кобзаря «Катерина». Доля збезчещеної дівчини, яку зобразив Т. Г. Шевченко, була типовою для тих часів. Поета, який сам вийшов з низів суспільства, дуже хвилювала трагічна доля української жінки:

Кохайтеся, чорнобриві,

Та не з москалями,

Бо москалі – чужі люди,

Роблять лихо з вами.

Цей своєрідний вступ до поеми й багато інших рядків Шевченка настільки глибоко ввійшли до свідомості народу, що їх можна вважати невід'ємною часткою українського менталітету. Деякі дослідники зазначали, що це звертання адресоване до всієї України. Принаймні сьогодні ми добре розуміємо, що мав на увазі наш Кобзар.

Єсть на світі доля,

А хто її знає?

Єсть на світі воля,

А хто її має?

Доля зробила Катерину покриткою, і вона пішла мандрувати світом. Важко зрозуміти тогочасну мораль, згідно з якою дочку з немовлям на руках батьки виганяють з дому. Катерина йде в Московщину шукати свого москалика. Важко йти пішки в незнані краї і не легше брати милостиню:

Не питайте, чорнобриві.

Бо люди не знають;

Кого Бог кара на світі,

То й вони карають...

До таких невтішних висновків приходить поет, вболіваючи за долю своєї героїні. Катерині вдалося побачити москаля-зрадника. Це сталося взимку на шляху: нещасна зустріла коханого, який їхав зі своїм загоном.

«Покинь мене, забудь мене, та не кидай сина», – благає Катерина. Та офіцер глухий до цих слів. Так, для москалів це, мабуть, також досить типовий випадок.

Фінал поеми набуває величі шекспірівської трагедії: покинувши Івася на шляху, Катерина втопилась. Малий вижив, виріс і став ходити з кобзарем. Якось Івася зустрічає його

батько. Упізнавши сина, він не хоче взяти дитину з собою й швидко одвертається. Їхні долі навряд чи перетнуться ще раз.

Для Кобзаря образ Катерини є втіленням трагедії української жінки. Жінка для Шевченка є не лише скарбницею духовної краси, а й божеством, яке здатне дарувати життя. Але до жінки треба ставитися не лише з повагою, а і з розумінням. Життєва помилка не може бути приводом для вилучення жінки із сім'ї. Але споконвічні забобони заважають вільному розвитку жіночої натури, і це дуже добре розумів Кобзар.

Тарас Григорович Шевченко своєю поемою «Катерина» довів, що в суспільстві визріває нове розуміння ролі жінки – як рівної серед рівних. Демократичні засади, на яких базувалася творчість Кобзаря, набували все більшої значущості. Шевченко передбачає майбутнє: за кілька років по смерті Кобзаря з новою силою продовжиться рух жінок за емансипацію, який триває, здається, аж до сьогодні. Але на час написання поеми «Катерина» все було по-старому: народ тягнув своє ярмо, страждала жінка. До волі, до щастя, до гідності лишалося досить багато часу. І мандрували шляхами старці:

Полічили, що достали,

Встали сіромахи,

Помолились на схід сонця,

Пішли понад шляхом.